

Zasady bezpiecznych relacji podczas zajęć wychowania fizycznego i dodatkowych zajęć sportowych Standardy ochrony małoletnich

DR TOMASZ GRAD

RODN „WOM” W KATOWICACH

Podstawa prawna

Ustawa z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw ma na celu:

- ▶ podwyższenie standardów uczestnictwa małoletnich w procedurach sądowych,
- ▶ wzmocnienie ochrony małoletnich przed krzywdzeniem,
- ▶ podwyższenie poziomu poszanowania praw osób z niepełnosprawnością.

Konwencja o prawach dziecka

Artykuł 19. OCHRONA PRZED PRZEMOCĄ

- ▶ Nikt, nawet mama czy tata nie mają prawa bić dziecka lub dręczyć go w inny sposób!
- ▶ Rodzicom i opiekunom nie wolno zaniedbywać dziecka.
- ▶ Zadaniem dorosłych jest chronić dziecko przed przemocą.

Konstytucja RP

Art. 72 - Prawa dziecka

- ▶ 1. Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Karta Nauczyciela

Art. 6 KN

- ▶ Nauczyciel obowiązany jest:
- ▶ 1) rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę.

Kogo dotyczy obowiązki?

obowiązek wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich (zwanym dalej „Standardami”) ma każdy:

- ▶ organ zarządzający placówką oświatową, opiekuńczą, wychowawczą, religijną, artystyczną, medyczną, sportową, do której uczęszczają albo w której przebywają lub mogą przebywać małoletni,
- ▶ **organizator** działalności **oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej,** religijnej, artystycznej, medycznej, **rekreacyjnej, sportowej** lub związanej z **rozwijaniem zainteresowań** przez małoletnich,
- ▶ podmiot prowadzący usługi noclegowo – hotelarskie oraz turystyczne.

Powyższe oznacza, że w każdym przedszkolu, szkole, placówce, klubie itp. trzeba wypracować i wdrożyć Standardy Ochrony Małoletnich.

Co określają Standardy Ochrony Małoletnich?

- ▶ W standardach ustala się, w sposób dostosowany **do charakteru i rodzaju placówki lub działalności**, w szczególności:
- ▶ sposób dokumentowania wypełniania obowiązku kontroli pracowników przed dopuszczeniem do pracy z małoletnimi w zakresie spełniania przez nich warunków niekaralności za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności,
- ▶ zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich,
- ▶ zasady i procedurę podejmowania interwencji, w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego,
- ▶ procedury i osoby odpowiedzialne do składania zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamiania sądu opiekuńczego,
- ▶ zasady i sposób udostępniania personelowi polityki do jej zaznajomienia i stosowania.

Dodatkowo

- ▶ w standardach tworzonych w placówkach lub miejscach przeznaczonych dla małoletnich, przebywających tam **regularnie lub czasowo** należy określić także:
- ▶ wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone,
- ▶ zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu,
- ▶ procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie,
- ▶ zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia,
- ▶ zasady i sposób udostępniania małoletnim i ich opiekunom polityki do jej zaznajomienia i stosowania.

Ważne!

- ▶ wiele zachowań przemocowych w sporcie jest normalizowanych pod „wymówką” tego, że jest to wyjątkowy obszar działań, w którym pewne zachowania są akceptowalne.
- ▶ Przemocy w sporcie nigdy nie powinno się normalizować. Może ona przybrać różne formy - od jawnej przemocy fizycznej i emocjonalnej przez seksualną po mniej lub bardziej widoczną dyskryminację.
- ▶ Przemoc jest celowym działaniem, które wykorzystuje przewagę sił. Narusza wolność osobistą, łamie prawa człowieka.
- ▶ Jest powodem cierpienia fizycznego i psychicznego.

Rodzaje przemocy w sporcie i ich przykłady

- ▶ Niezwykle istotnym czynnikiem warunkującym poczucie bezpieczeństwa dziecka w sporcie jest bezpieczna relacja z trenerem.
- ▶ Relacje między dzieckiem a trenerem, czy inną osobą dorosłą z klubu, wiążą się z pewnym procesem i odpowiedzialnością, której trener się podejmuje.
- ▶ Trener staje się więc dla dziecka bardzo często nie tylko autorytetem sportowym, ale też wzorem do naśladowania.
- ▶ Jest liderem, inspiratorem i przewodnikiem, którego praca jest pełna wyzwań. System nagród i kar w sporcie aktywuje różne emocje co dodatkowo może prowadzić do uruchomienia cyklu uzależnienia.

cd

- ▶ Z kolei trenerowi, który uznawany jest za „wszechmocnego” łatwiej jest stosować przemoc wobec zawodników.
- ▶ W pełni świadomy swojej władzy nad podopiecznymi może stosować intencjonalnie kontrolę, manipulację czy dopuszczać się różnych form przemocy.
- ▶ Kiedy więc nadużywa swojej pozycji przez naruszanie nietykalności fizycznej i psychicznej zawodnika, dopuszcza się czynu zabronionego. Tego typu pozycja często sprawia, że młody zawodnik wycofuje się czy też rezygnuje ze sportu

cd

- Zdarza się również, że trener może nie być świadomy tego, jak jego zachowanie (np. odwoływanie treningów, informowanie o wyjazdach na ostatnią chwilę, wybuchy złości i agresji - kiedy np. start/mecz pójdzie nie po jego myśli, poniżanie i dyskryminowanie, bagatelizowanie informacji o trudnościach pozasportowych zawodnika, „metkowanie” dzieci – co może uśpić czujność trenera na rozwój tego konkretnego zawodnika, ale też innych, brak szacunku dla życia pozasportowego zawodników) wpływa na predyspozycję zawodnika danego dnia oraz jakie konsekwencje niesie dla całego systemu rozwojowego dziecka.

cd

- ▶ Tego typu zachowania ułatwia fakt, że trener w środowisku sportowym czy lokalnym cieszy się zaufaniem i autorytetem przez rodziców czy władze klubu.
- ▶ W takich sytuacjach dzieci doświadczające przemocy często zmuszane są do milczenia, czego konsekwencjami mogą być problemy zdrowia fizycznego i psychicznego.
- ▶ Badania przeprowadzone w Kanadzie wśród 500 zawodników i ok. 70 trenerów dowiodły, że osoby należące do środowiska sportowego nie zgłaszały przypadków przemocy, ponieważ:
 1. Obawiały się usunięcia z drużyny (38%).
 2. Obawiały się, że nikt im nie uwierzy (36%).
 3. Były zawstydzane/zażenowane (51%).
 4. Były lojalne wobec trenera/drużyny (29%).
 5. Nie wiedziały, komu o tym powiedzieć (27%)

Możliwe konsekwencje przemocy w sporcie dzieci

- ▶ Wypalenie sportowe (children burn-out in sports)
- ▶ Wypadanie ze sportu (children/youth drop-out of sport)
- ▶ Obniżona samoocena, separacja od środowiska, poczucie bezwartościowości
- ▶ Trudność w nawiązywaniu zdrowych relacji
- ▶ Problemy z koncentracją, uwagą, nauką
- ▶ Depresja
- ▶ PTSD – Zespół Stresu pourazowego
- ▶ Zaburzenia / stany lękowe
- ▶ Zaburzenia odżywiania

cd

- ▶ Zaburzenia snu
- ▶ Kryzys psychiczny
- ▶ Inne zaburzenia psychiczne
- ▶ Samouszkodzenia
- ▶ Urazy fizyczne
- ▶ Uzależnienia od substancji psychoaktywnych
- ▶ Choroby przenoszone drogą płciową
- ▶ Niechciana ciąża

Rodzaje przemocy w sporcie i ich przykłady

PRZEMOC FIZYCZNA	dowolny rodzaj dotyku, który powoduje ból fizyczny w tym: bicie, szarpanie, potrząsanie, popychanie, podduszenie, agresywne „zabawy” treningowe, ucisk, uderzenie różnymi przedmiotami, nadmierne obciążenie treningowe, odmowa dostarczenia napojów, dodatkowe treningi jako kara
PRZEMOC PSYCHICZNA, EMOCJONALNA, WERBALNA	krzyk, przekrzykiwanie, przeklinanie, wyzywanie (niezwiązany z zagrzewaniem do walki, mający charakter poniżania dziecka i wyładowywania na nim własnych emocji); faworyzowanie (zazwyczaj dzieci, które osiągają lepsze wyniki w sporcie; czasami wiąże się też to z relacjami między trenerami a rodzicami dziecka); grożenie (jeśli np. zawodnik nie chce uczestniczyć w zawodach, grożenie usunięciem z drużyny/klubu, grożenie uderzeniem/karą); zawstydzanie, upokarzanie, prześladowanie, dokuczanie, krytykowanie (najczęściej dotyczy to wagi, wyglądu, wykonanego zadania na treningu czy występu na zawodach/meczach); ignorowanie, rozpuszczanie plotek, niszczenie lub kradzież rzeczy (częste działania w złości np. po porażce); presja (stawianie zawodnikom nierealistycznych wymagań; zmuszanie do gry/zawodów w czasie choroby czy kontuzji); brak wsparcia emocjonalnego (np. po przegranym meczu, porażce w zawodach)
PRZEMOC SEKSUALNA	fotografowanie nagich/przebierających się dzieci, gwizdy lub pożądlive spojrzenia, celowe utrzymywanie bliższej relacji np. przez trenera z zawodniczką, która jest ładna (celowe utrzymywanie jej pozycji w drużynie, nawet gdy poziom jej gry/startów jest niższy w porównaniu z innymi zawodniczkami), niestosowne komentarze na temat wyglądu, seksualizacja wizerunku zawodników i zawodniczek (nieodpowiednie stroje sportowe), wysyłanie wiadomości o podtekście seksualnym, naruszanie przestrzeni osobistej (w tym wchodzenie zawodników/zawodniczek do łazienki, kiedy kolega z teamu bierze prysznic, nagrywanie go, podglądanie), kontakt fizyczny wywołujący poczucie dyskomfortu w tym podczas masażu fizjoterapeutycznego czy instruktazu sportowego, oglądanie pornografii przy zawodnikach, wymuszone pocałunki, narażenie na ekshibicjonizm, dotykanie o podtekście seksualnym, próba kontaktu seksualnego, molestowanie seksualne, gwałt
ZANIEDBANIE	brak wsparcia emocjonalnego, brak podstawowych potrzeb (jedzenie, picie, sen, opieka medyczna podczas zawodów/obozów), pozostawienie zawodników bez opieki, brak wiedzy gdzie są, bycie pod wpływem alkoholu/substancji psychoaktywnych w czasie treningów/zawodów/obozów wyjazdów; brak reakcji na kontuzję zawodnika/czki
NĘKANIE (BULLYING)	często jest zjawiskiem grupowym, celowym, ponawianym zagrażającym jednej lub większej liczbie osób, motywowanym dążeniem do kontroli po stronie sprawcy; stosowane najczęściej ze względu na płeć, status społeczny, pochodzenie etniczne, seksualność, niepełnosprawność, umiejętności sportowe czy wynik sportowy (wynik nie tylko indywidualny, ale przede wszystkim całej drużyny)
„FALA”	stosowanie rytuałów dotyczących np. nowych członków zespołu, które są poniżające, degradujące i wiążące się z ryzykiem emocjonalnym i fizycznym
CYBERPRZEMOC	zachowania polegające na obrażaniu, zastraszaniu, szantażowaniu i zawstydzaniu osoby/osób za pomocą internetu lub telefonu (np. publikowanie poniżających zdjęć czy filmów z treningów/zawodów/wyjazdów, podszywanie się pod kogoś, tworzenie kompromitujących treści, hejtowanie – często po doświadczeniu porażki, wykluczenie, wymuszanie intymnych zdjęć, przesyłanie intymnych zdjęć, „flood” – wysyłanie tej samej bądź różnych wiadomości w zmasowanych ilościach w celu zapełnienia danej osobie skrzynki, udostępnianie prywatnych korespondencji w celu oczernienia drugiej osoby)

Czynniki sprzyjające występowaniu przemocy w sporcie

PROCES ROZWOJOWY		etap kształtowania tożsamości, zmiany pod względem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym
PRESJA		wynik ponad wszystko, presja trenerów/rodziców na profesjonalizację w danej dziedzinie, presja rodziców związana z czynnikiem finansowym: „tyle w ciebie zainwestowałem, a ty z „byle powodu” chcesz zrezygnować?”, presja związana ze spełnianiem oczekiwań rodziców w sporcie, edukacji i innych obszarach funkcjonowania dziecka, często niespełnione ambicje rodziców, brak wiedzy na temat prawidłowego wsparcia, często brak znajomości etapów w rozwoju dziecka
ZBYTNIA ZALEŻNOŚĆ OD TRENERA		gdy tworzy się silna więź emocjonalna i podległość – manipulowanie, wykorzystywanie, przekraczanie granic; w sytuacji, gdy występuje też zależność na linii trener-rodzic (znajomi / rodzic sponsoruje wyjazdy klubu, jest jego oficjalnym sponsorem) – sprawcy krzywdzenia mogą „zauroczyć” rodziców, żeby tym samym uspić ich czujność
POZYCJA WŁADZY		wymuszanie funkcjonowania dzieci w świecie zasad dorosłych, zależność trener-zawodnik, wymuszanie bezwzględnego posłuszeństwa (bo zawodnicy nie wezmą udziału w zawodach/meczu/starcie, bo zostaną wykluczeni z treningów itp.)
WYUCZONE SCHEMATY		powielanie utartych schematów treningowych, które zawierają elementy przemocy i poniżania (mylnie uważane jako budowanie odporności psychicznej)
PODEJŚCIE PRZEDMIOTOWE DO ZAWODNIKÓW		brak indywidualnego, podmiotowego podejścia do zawodników, często nieznajomość zawodników i ich „sfery mentalnej”, brak komunikacji, rozmowy o ich emocjach/czuciu się, potrzebach; ignorowanie w sytuacjach, gdy potrzeba wsparcia zadaniowego bądź emocjonalnego; oczekiwanie podporządkowania całego życia pod treningi i zawody (bo najważniejszy jest wynik) – brak zrozumienia innych ról społecznych, które pełnią dzieci w swoim życiu pozasportowym.
ŚRODOWISKO ZAMKNIĘTE		brak otwartości na wsparcie z zewnątrz, tuszowanie problemów, brak interwencji wobec przemocy, brak wsparcia psychologicznego
RODZIC NIEOBECNY		brak zainteresowania, wsparcia, towarzyszenia, spontanicznej rozmowy na temat sportowych doświadczeń, pozostawienie dziecka / opuszczenie, niewiedza na temat tego co się dzieje na treningach, wyjazdach, zawodach/meczach
ZBYT SZYBKIE PROFESJONALIZM		duży nacisk na organizację i samokontrolę zawodników w różnych aspektach rozwoju sportowego takich jak: dieta, przygotowanie do treningów i meczy; sytuacja, w której bardzo poważnie podchodzi się do rozwoju w danej dyscyplinie, stawiając to ponad spontaniczność, swobodę i czerpanie przyjemności z uczestnictwa w sporcie; zbyt szybkie przechodzenie na etap wyżej przez dziecko (do starszych dzieci) bez rozważenia na jakim etapie rozwoju psychofizycznym dziecko się znajduje
„WYŚCIG SZCZURÓW”		niezdrowa rywalizacja między trenerami, klubami, rodzicami
INTERNET		hejt, agresja, cyberprzemoc
BRAK REAKCJI NA PRZEMOC		milczenie, przyzwolenie na przemoc, brak podjęcia interwencji, ignorowanie bądź bagatelizowanie zgłoszeń dotyczących przemocy
PŁEĆ		dyskryminacja ze względu na płeć, nierówne traktowanie, stereotypowe pojmowanie ról społecznych kobiet i mężczyzn
BRAK ZNAJOMOŚCI PRAWA		brak wiedzy na temat praw i obowiązków, brak podjęcia interwencji
OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, W SPEKTRUM, ADHD, ZMAGAJĄCE SIĘ Z CHOROBAМИ PSYCHICZNYMI		wykluczenie, brak przystosowanych obiektów, większe narażenie na kontuzje, brak zrozumienia, brak wiedzy trenerskiej dotyczącej doboru treningów i odpowiedniego wsparcia w tym psychicznego

Zasady ogólne standardów na wf i zajęciach sportowych

- ▶ Bezpieczne relacje między nauczycielem a uczniem są niezwykle istotne podczas zajęć wychowania fizycznego i dodatkowych zajęć sportowych, ponieważ wpływają one nie tylko na efektywność nauczania, ale także na zdrowie, samopoczucie i rozwój emocjonalny ucznia. Wymienione poniżej standardy stanowią zasady bezpiecznych relacji między nauczycielem/trenerem a uczniem/zawodnikiem podczas tych zajęć:

Zasady ogólne:

- ▶ • **bezpieczeństwo fizyczne ucznia:** nauczyciel/trener ma obowiązek zapewnić bezpieczne środowisko zajęć, w tym odpowiednie zabezpieczenia sprzętu, prawidłową organizację zajęć oraz nadzór nad uczniami, dbając o minimalizację ryzyka kontuzji i wypadków,
- ▶ • **bezpieczny kontakt fizyczny:** w trakcie zajęć nauczyciel powinien stosować tylko odpowiedni kontakt fizyczny, jeśli jest on niezbędny,
- ▶ • **wyjaśnienie kontaktu fizycznego i uzyskanie zgody:** nauczyciel/trener powinien dokładnie poinstruować uczniów na temat poprawnego wykonania ćwiczeń, wyjaśniając, że niektóre z nich mogą wymagać kontaktu fizycznego; uczniowie powinni mieć prawo odmówić kontaktu fizycznego bez żadnych konsekwencji,

oraz

- ▶ ● **zrozumienie indywidualnych potrzeb i możliwości:** nauczyciel/trener powinien mieć świadomość różnic indywidualnych uczniów, w tym ich umiejętności fizycznych, poziomu sprawności oraz ewentualnych ograniczeń zdrowotnych, a zajęcia powinny być dostosowane do potrzeb i możliwości każdego ucznia,
- ▶ ● **zachowanie bezpiecznych norm higieny:** nauczyciel/trener powinien zachęcać uczniów do przestrzegania zasad higieny osobistej i dbać o czystość sprzętu sportowego oraz sali gimnastycznej,
- ▶ ● **regularna ocena postępów:** ocena postępów uczniów powinna być przeprowadzana w sposób obiektywny i konstruktywny, pozbawiona wszelkich form krytyki, która mogłaby prowadzić do upokorzenia ucznia.

Specyfika zajęć sportowych w zakresie standardów ochrony małoletnich

Powinna obejmować min:

- ▶ Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a działaczami, członkami, sędziami i instruktorami, nauczycielami i trenerami
- ▶ Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia małoletniego
- ▶ Zasady aktualizacji Standardów oraz zakres kompetencji osób odpowiedzialnych za przygotowanie w/w do ich stosowania
- ▶ Zasady udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim Standardów do zapoznania się z nimi i ich stosowania
- ▶ Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie
- ▶ Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdy
- ▶ Zasady ochrony wizerunku małoletniego

Każda osoba pracująca z dziećmi, uczniami, wychowankami czy zawodnikami małoletnimi zobowiązuje się:

- ▶ 1. Szanować godność i wartości wszystkich osób biorących udział w zajęciach, rozgrywkach, turniejach, zawodach bez względu na ich wiek, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne, płeć, niepełnosprawność, język, religię, poglądy polityczne, status majątkowy, orientację seksualną, poziom umiejętności lub inne.
- ▶ 2. Stosować reguły fair play i zachęcać innych do ich przestrzegania.
- ▶ 3. Reagować i zgłaszać odpowiednim podmiotom obraźliwe, niewłaściwe, dyskryminacyjne zachowania oraz naruszenia Polityki Bezpieczeństwa uczniów/zawodników.
- ▶ 4. Doceniać wysiłek i uczestnictwo zamiast koncentrować się na wydajności i wynikach.

cd

- ▶ 5. Przestrzegać postanowień Polityki Bezpieczeństwa uczniów/zawodników, i stawiać na ich dobro i bezpieczeństwo
- ▶ 6. Dawać przykład swoim zachowaniem i być wzorem do naśladowania dla uczniów/zawodników – obejmuje to niepicie alkoholu, niebranie narkotyków, nieużywanie niewłaściwego, rasistowskiego, homofobicznego lub innego dyskryminującego języka lub zajmowania takich postaw.
- ▶ 7. Reagować na wszelkie formy zastraszania i nietolerancji wśród uczniów/zawodników.
- ▶ 8. Komunikować się z uczniami/zawodnikami, w sposób konstruktywny, odpowiedni do ich wieku, nigdy ich nie upokarzając
- ▶ 9. Nie umniejszać wysiłków uczniów/zawodników, podczas zajęć, rozgrywek sportowych lub treningów i nie obwiniać za przegraną.

cd

- ▶ 10. Nie angażować uczniów/zawodników do celów osobistych lub finansowych.
- ▶ 11. Nie angażować się w żadne stosunki seksualne z żadnym uczniem/zawodnikiem, co obejmuje m.in. niestosowanie seksualnie sugestywnych lub dwuznacznych komentarzy i zachowań względem nich.
- ▶ 12. Nie prowokować nieodpowiednich kontaktów z uczniami/zawodnikami, utrzymywać odpowiednie granice w kontaktach z nimi.
- ▶ 13. Prowadzić zajęcia dostosowane do umiejętności i wieku uczniów/zawodników.
- ▶ 14. Współpracować z lekarzami, fizjoterapeutami dla dobra każdego ucznia/zawodnika.

cd

- ▶ 15. Współpracować z innymi nauczycielami/trenerami, opiekunami dla dobra każdego ucznia/zawodnika.
- ▶ 16. Nie stosować w żadnym wypadku przemocy fizycznej i psychicznej, w tym kar cielesnych.
- ▶ 17. Stałe nadzorować uczniów/zawodników, każdorazowo upewniać się, że warunki rozgrywek, zawodów i meczów wyjazdowych są bezpieczne, co obejmuje m.in. brak dzielenia pokoju z nimi.
- ▶ 18. Szanować prywatność uczniów/zawodników, np. nie wchodzić pod prysznice i do szatni bez pozwolenia, nie otaczać ich osobistą opieką, której nie potrzebują.
- ▶ 19. Upewnić się, że wszelkie zabiegi pomocy, opatrunku, fizjoterapeutyczne itd. odbywają się w obecności drugiej osoby dorosłej oraz przy otwartych drzwiach.

cd

- ▶ 20. Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, niezależnie od tematu, zapewnić obecność innej osoby dorosłej lub na życzenie uczniów/zawodników, innego ucznia/zawodnika,, a rozmowy takie przeprowadzać w otwartych pomieszczeniach.
- ▶ 21. Unikać spędzania czasu z uczniami/zawodnikami, na osobności, bez udziału innych dorosłych.
- ▶ 22. Nie angażować się w niewłaściwe korzystanie z mediów społecznościowych, w tym nie wdawać się w prywatne rozmowy z uczniami/zawodnikami, w mediach społecznościowych i nigdy nie zamieszczać komentarzy ani nie udostępniać zdjęć i filmów, które mogłyby zagrozić ich dobru lub wyrządzić im krzywdę.
- ▶ 23. Nie publikować zdjęć, filmów ani innych informacji o uczniach/zawodnikach, i ich rodzinach w osobistych mediach społecznościowych, np. na Facebooku lub stronach internetowych lub w mediach społecznościowych szkoły, klubu, związku, bez zgody zainteresowanych .

cd

- ▶ 24. Dzielić się swoimi obawami dotyczącymi bezpieczeństwa i ochrony uczniów/zawodników, z koordynatorem ds. bezpieczeństwa lub z kierownictwem.
- ▶ 25. Równoważyć potrzebę nadzoru z prawem uczniów/zawodników, do prywatności, np. nie obserwowania ich pod prysznicem.
- ▶ 26. Być wyczulonym na wszelkie formy zastraszania lub zagrożenia wynikające z używania telefonów komórkowych przez uczniów/zawodników, np. do robienia zdjęć.

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę proponuje m.in.

by wśród standardów znalazły się m.in. następujące zalecenia:

- ▶ prowadzenia rozmów z dzieckiem wyłącznie przy otwartych drzwiach,
 - ▶ zakaz zapraszania uczniów do domu,
- ▶ zakaz zapraszania ich do znajomych w mediach społecznościowych;
 - ▶ zakaz fotografowania i filmowania dzieci;
- ▶ zakaz kontaktowania się z dzieckiem z prywatnego maila i numeru telefonu;

Standardy nie są raz na zawsze, a ich wdrożenie sprawdzi organ prowadzący

- ▶ Ustawodawca wprowadził obowiązek przeglądu i aktualizacji standardów
- ▶ Standardy ochrony małoletnich powinny być poddawane regularnym przeglądom i formalnej ocenie.
- ▶ Ustawodawca nałożył obowiązek dokonywania co najmniej raz na dwa lata oceny standardów w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami.
- ▶ Wnioski z przeprowadzonej oceny należy pisemnie udokumentować.
- ▶ W związku z tym, w standardach powinno zostać określone kto jest odpowiedzialny za ewaluację standardów, w jaki sposób prowadzona jest ewaluacja, jak często i w jaki sposób przeprowadzenie ewaluacji jest dokumentowane

Kontrola

Organ prowadzący jednostkę systemu oświaty lub organ sprawujący nadzór pedagogiczny nad taką jednostką w ramach kontroli jest uprawniony do:

- ▶ wstępu wraz z niezbędnym sprzętem na teren kontrolowanego podmiotu w godzinach od 8 do 18
 - ▶ żądania pisemnych lub ustnych informacji niezbędnych dla przeprowadzenia kontroli;
 - ▶ żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych mających związek z zakresem kontroli.
-
- ▶ Z czynności kontrolnych kontrolujący sporządza protokół, którego jeden egzemplarz doręcza kierownikowi kontrolowanego podmiotu lub kontrolowanej osobie fizycznej wraz z zaleceniami pokontrolnymi.

Odpowiedzialność

- ▶ Kodeks Cywilny - obowiązujące w Polsce przepisy prawa karnego oraz prawa wykroczeń przewidują możliwość pociągnięcia rodziców lub opiekunów do odpowiedzialności za brak należytej opieki nad dzieckiem, którego skutkiem było narażenie dziecka na niebezpieczeństwo.
- ▶ Mając na uwadze wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 29 maja 2018 r. (sygn. akt I ACa 1269/17) **personel szkoły, nauczyciele oraz dyrekcja szkoły**, ponoszą w stosunku do poszkodowanego, odpowiedzialność za niezachowanie odpowiednich warunków bezpiecznego przebywania w szkole na podstawie art. 415 k.c., a organ prowadzący i nadzorujący szkołę tj. odpowiednie *Statio fisci* na podstawie art. 430 k.c.

Ważne

- ▶ Pewne jest to, że od chwili przekroczenia przez dziecko progu szkoły odpowiedzialność za jego zdrowie, życie i czyny ponosi szkoła.
- ▶ Szkoła jest tzw. **gwarantem bezpieczeństwa** każdego dziecka, na którym ciąży bardzo duża odpowiedzialność, zarówno cywilna, jak i karna.
- ▶ Oczywiście odpowiedzialności tej nie podlega szkoła jako instytucja, ale w zależności od tego, z jakim naruszeniem przepisów mamy do czynienia, odpowiedzialności podlegać będą dyrektor i poszczególni pracownicy placówki oświatowej.
- ▶ Z punktu widzenia tematu najważniejszą sprawą jest ewentualna odpowiedzialność karna za działanie sprzeczne z prawem lub zaniechanie działania nakazanego przepisami prawa.

Kodeks Karny

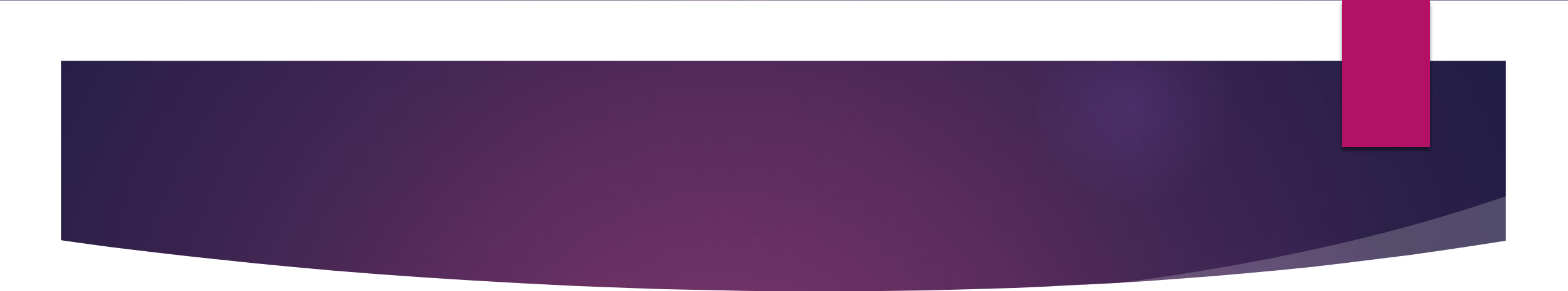
- ▶ Kto naraża człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 (r.160§1k.k).
- ▶ Jeżeli dodatkowo na **sprawcy ciąży obowiązek opieki nad osobą narażoną na niebezpieczeństwo**, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 (art.160§2k.k).
- ▶ **Nauczyciel, któremu powierzono grupę dzieci jest osobą, na którą nałożono obowiązek troszczenia się o małoletniego.**

Jak zapobiegać krzywdzeniu dzieci w sporcie

- ▶ Kierowania się najlepszym interesem dziecka.
- ▶ Zindywidualizowanie podejścia do zawodnika (uwaga na jego reakcje, postawy, zachowania, umiejętności, dostosowanie komunikacji do wieku i kompetencji dziecka).
- ▶ Odpowiednia współpraca na linii trener- zawodnik-rodzic.
- ▶ Nienadużywanie swojej pozycji ani władzy.
- ▶ Niespożywanie alkoholu, substancji psychoaktywnych, narkotyków.

cd

- ▶ Unikanie wszelkiego kontaktu fizycznego z zawodnikiem (chyba, że stanowi on niezbędną część treningu).
- ▶ Równe traktowanie podopiecznych.
- ▶ Kierowanie się prawem dziecka do optymalnego rozwoju (psychicznego, fizycznego, społecznego).
- ▶ Konstruowanie zajęć tak, aby wszystkim zapewnić optymalny poziom wyzwania.
- ▶ Otwartość na wysłuchanie i uwzględnienie opinii dziecka zgodnie z jego wiekiem i dojrzałością.
- ▶ Wspieranie otwartej komunikacji.
- ▶ Dostarczanie narzędzi do radzenia sobie z przeżywanymi trudnymi emocjami.

-
- ▶ Budowanie klimatu, w którym nie ma przyzwolenia na przemoc.
 - ▶ Podmiotowe, a nie przedmiotowe traktowanie dziecka.
 - ▶ Znajdowanie czasu na rozmowę z każdym dzieckiem, które zgłasza jakiś problem. Nieignorowanie ich problemów.
 - ▶ Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa.
 - ▶ Interwencja zgodna z procedurą w sytuacji podejrzenia / pewności popełnienia przestępstwa w tym stosowanej przemocy.
 - ▶ Ochrona dóbr osobistych i wizerunku każdego młodego sportowca.

Dziękuję za uwagę i proszę o pytania

► **Kontakt:**

dr n. zdr. Tomasz Grad

RODN „WOM” w Katowicach

Tel: 32 2582209 w 208

Mail: tg@womkat.edu.pl